

ZAMONAVIY TIBBIYOTDA TASHXISLASH VA DAVOLASHNING INTEGRATSIYASI

Buxoro Innovatsion Tibbiyot va Ta'lim Universiteti

assistentlari: -Qandova Feruza Abduraxmonovna

-Axmedova Firangiza Kahramonovna

Annotatsiya: *Zamonaviy tibbiyotda diagnostika va davolashning integratsiyasi bemorlarga samarali sog'liqni saqlashni ta'minlashning hal qiluvchi jihati hisoblanadi. Tibbiy holatni aniq tashxislash va keyinchalik ushbu tashxis asosida davolash rejasini ishlab chiqish qobiliyati ijobiy natijalarga erishish va bemorning farovonligini yaxshilash uchun juda muhimdir. Ushbu integratsiya sog'liqni saqlash mutaxassislariga davolanish rejalarini har bir bemorning o'ziga xos ehtiyojlariga moslashtirishga imkon beradi, bu esa umumiy salomatlik va hayot sifatini yaxshilashga olib keladi.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy tashxislash, davolash usullari, zamonaviy tibbiyot, integratsiya jarayoni, mutaxassislar*

Kirish: Integratsiyalashgan tibbiyot bu tibbiyotni qo'shimcha va muqobil tibbiyot elementlarini diagnostika va davolashning zamonaviy usullari bilan bir qatorda keng qamrovli davolash rejalariga tanlab kiritadigan tarzda amalga oshiradi.

Integratsiyalashgan tibbiyot shunchaki qo'shimcha tibbiyotning sinonimi emas. Qo'shimcha tibbiyot deganda an'anaviy davolanishga qo'shimcha sifatida ishlatilishi mumkin bo'lgan va odatda tibbiyot maktablarida o'qitilmaydigan davolash usullari tushuniladi. Integratsiyalashgan tibbiyot kattaroq ma'no va vazifaga ega bo'lib, uning asosiy e'tibori kasallik va davolashdan ko'ra salomatlik va davolanishga qaratilgan. U bemorlarni aqli va ruhi, shuningdek tanalari bo'lgan yaxlit odamlar sifatida ko'rib chiqadi va diagnostika va davolashda ushbu o'lchovlarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, u dieta, jismoniy mashqlar, dam olish va uyqu sifati va munosabatlarning tabiati kabi turmush tarzi

omillariga e'tibor berish orqali sog'lig'ini saqlash uchun ishlaydigan bemorlar va shifokorlarni o'z ichiga oladi.

An'anaviy tibbiyot, ayniqsa samarali bo'lmasa ham, sog'liq muammolarining qimmat texnologik yechimlariga qaram bo'lib qoldi. Texnologiyaga bo'lgan ishtiyoqida u tibbiyotning ko'plab muqobil tizimlarida mashhur bo'lgan va ko'pincha samarali bo'lgan dietani sozlash va dam olishni o'rgatish kabi holizm va aralashuvning oddiy usullaridan yuz o'girgan. Bemorlar, ayniqsa, an'anaviy yondashuvlar nisbatan samarasiz va zararli bo'lsa, terapevtik usullarning chalkash labirintida harakat qilishda yordam beradigan qo'llanmalarni xohlashadi.

Ko'pgina bemorlar umidsizlikdan qo'shimcha tibbiyotga murojaat qilishadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, qo'shimcha tibbiyot amaliyotchilari tomonidan qabul qilingan konsultatsiya jarayoni va yaxlit yondashuv bemorlar o'z kasalliklarini ko'proq nazorat qilishlarini his qilishadi. Afsuski, bu variant tez-tez mavjud emas, chunki kerakli munosabat, bilim va tayyorgarlikka ega bo'lgan shifokorlar kam. Shunga qaramay, qo'shimcha davolash usullarining ko'p variantlari oqilona va foydali bo'lganidan tortib, kulgili va hatto xavfli bo'lib, bemorlar ularni farqlash uchun biotibbiyot bilimiga ega bo'lgan shifokorlarga muhtoj.

An'anaviy tibbiyot endi qo'shimcha tibbiyotni e'tiborsiz qoldira olmaydi. Qo'shimcha tibbiyotga AQSH xarajatlari 1990-97 yillarda yiliga 13 milliard dollardan 38 milliard dollargacha ko'tarildi va qo'shimcha tibbiyot amaliyotchilari bilan maslahatlashuvlar asosiy oilaviy shifokorlarga qaraganda ikki baravar ko'p bo'ldi. Bu tendentsiya Avstraliyada ham yaqqol namoyon bo'ladi, Buyuk Britaniyada esa Sautgemptonda (aholi 200 000) yaqinda o'tkazilgan so'rov NHSdan tashqarida yiliga 4 million funt sterling atrofida qo'shimcha tibbiyotga sarflanganligini ko'rsatdi.

Britaniyada Lordlar palatasining fan va texnologiya bo'yicha saylovchi qo'mitasining yaqinda e'lon qilgan hisobotida qo'shimcha terapiyadan foydalanish keng tarqalgan va

ko'payib borayotgani e'tirof etilgan. Buyuk Britaniyadagi umumiy amaliyotlarning kamida 40% ba'zi bir qo'shimcha tibbiyot xizmatlarini taqdim etadi. Tanlangan qo'mita terapiyani uch guruhga ajratdi va eng uyushgan va tartibga solinadigan (akupunktur, chiropraktika, o'simlik tibbiyoti, gomeopatiya va osteopatiya) tadqiqot bazasiga ega, shuningdek, NHS qismlarida mavjud degan xulosaga keldi. 2-guruhdagi ko'pgina terapiyalar (masalan, aromaterapiya va gipnoterapiya) an'anaviy tibbiyotni to'ldirish uchun ishlatiladi va NHSning ba'zi qismlarida mavjud, ammo aynan shu guruh tegishli tartibga solish va tadqiqot bazasiga muhtoj. 3-guruhda ma'lum madaniyatlarda uzoq vaqtdan beri o'rnatilgan va oqilona bo'lgan terapiyalar, shuningdek, hech qanday tadqiqot dalillari mavjud bo'lmagan ko'plab (masalan, kristalli terapiya va dovsing) mavjud.

Biroq, qo'shimcha tibbiyot bo'yicha tadqiqotlar uchun maxsus mablag' ajratilmasa, dalillar keltirilmaydi. NHS tadqiqot va ishlanmalar boshqarmasi va Tibbiy tadqiqotlar kengashi qo'shimcha terapiya bo'yicha tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlashi kerak. AQShdagi Milliy Sog'liqni saqlash institutlari tarkibida markaz sifatida tashkil etilgan Milliy qo'shimcha va muqobil tibbiyot markazi modelni taklif qiladi.

Bundan tashqari, o'z amaliyotida qo'shimcha terapiyadan foydalanmoqchi bo'lgan litsenziyaga ega tibbiyot mutaxassislari uchun qo'shimcha tibbiyotni tartibga solish va o'qitish bo'yicha aniq ko'rsatmalar mavjud emas. Qo'shimcha davolash usullari bilan tanishishni tibbiyot maktablari va boshqa oliy o'quv yurtlarida boshlash kerak. Britaniyada bunday ta'minot notekis, garchi xabardorlik o'sib bormoqda va ba'zi maktablarda allaqachon o'qitish mavjud. AQShda ko'plab amaliyotchilar masofaviy ta'lim, internetga asoslangan modul bilan o'qitilmoqda va tibbiy ta'lim ham qayta tuzilmoqda. Integral tibbiyot bo'yicha Akademik salomatlik markazlari konsorsiumi kelgusi bir necha yil ichida okrugdagi 125 tibbiyot maktabining beshdan birida integratsiyalashgan tibbiyot dasturlariga ega bo'lishni maqsad qilgan.

Bunday dasturlar shifokorlarni tayyorlashda tub o'zgarishlarga olib keladi, chunki integratsiyalashgan tibbiyot nafaqat shifokorlarni dori vositalari o'rniga o'tlardan

foydalanishga o'rgatishdir. Bu ijtimoiy va iqtisodiy kuchlar tomonidan yo'q qilingan asosiy qadriyatlarni tiklash haqida demakdir. Integratsiyalashgan tibbiyot yaxshi doridir va uning muvaffaqiyati sifatni tashlab yuborish orqali namoyon bo'ladi. Bugungi integratsiyalashgan tibbiyot yangi ming yillik tibbiyoti bo'lishi kerak.

Diagnostika va davolashni birlashtirishning eng muhim afzalliklaridan biri bu aniq tibbiyotning paydo bo'lishidir. Genetik ketma-ketlik va tasvirlash kabi ilg'or diagnostika vositalaridan foydalangan holda, klinisyenlar endi kasalliklarning asosiy sabablarini misli ko'rilmagan aniqlik bilan aniqlashlari mumkin. Bu bemorning o'ziga xos genetik tarkibi, kasallik tarixi va turmush tarziga moslashtirilgan shaxsiy davolash rejalarini ishlab chiqishga imkon beradi. Nozik tibbiyot maqsadli davolash samaradorligini maksimallashtirish va yomon ta'sirini kamaytirish mumkin, masalan, saraton kabi murakkab kasalliklarni davolashda muhim o'zgarishlarga olib keldi.

Haqiqiy vaqtda Monitoring va Adaptiv davolash:

Diagnostika va davolashning integratsiyasi, shuningdek, bemorning javobini real vaqtda kuzatishni osonlashtiradi. Kiyiladigan qurilmalar, implantatsiya qilinadigan sensorlar va teletibbiyot platformalaridan foydalanish orqali klinisyenlar yurak urish tezligi, qon bosimi va glyukoza darajasi kabi hayotiy parametrlarni doimiy ravishda kuzatib borishlari mumkin. Bu real vaqt ma'lumotlar optimal natijalarini ta'minlash va salbiy hodisalarni oldini olish, davolash rejalarini o'z vaqtida o'zgarishlar beradi. Bemorlarning fikr-mulohazalari va monitoring ma'lumotlariga asoslangan terapiyani o'zgartirishni o'z ichiga olgan adaptiv davolash strategiyalari diabet va yurak yetishmovchiligi kabi surunkali kasalliklarni boshqarishda istiqbolli natijalarni ko'rsatdi.

Diagnostika va davolashning integratsiyasi bemorlarga sog'liqni saqlash safarining faol ishtirokchilari bo'lish imkoniyatini beradi. Ularning holati va davolash usullari haqida real vaqtda ma'lumotlarga kirish ongli qaror qabul qilishga yordam beradi va ularning sog'lig'iga egalik hissini uyg'otadi. Bemor portallari va mobil ilovalar bemorlarga tibbiy

yordam ko'rsatuvchi provayderlar bilan muloqot qilish, ularning rivojlanishini kuzatish va dori-darmonlarni boshqarish uchun qulay platformalarni taqdim etadi. Ushbu kengaytirilgan bemorni jalb qilish davolash rejalariga rioya qilishni yaxshilashga va natijada sog'liqning yaxshi natijalariga olib keladi.

Diagnostika va davolash jarayonlarini soddalashtirish orqali integratsiya keraksiz sinovlar va kechikishlarni kamaytiradi. To'g'ri va o'z vaqtida tashxis qo'yish tegishli davolanishni tezda boshlash, asoratlarni oldini olish va qimmat aralashuvlarga bo'lgan ehtiyojni kamaytirish imkonini beradi. Bundan tashqari, individual bemorlarning ehtiyojlariga moslashtirilgan shaxsiy davolash rejaları samarasiz yoki zararli terapiya xavfini kamaytiradi, natijada xarajatlarni tejash va resurslarni taqsimlash yaxshilanadi.

Muhim yutuqlarga qaramay, diagnostika va davolashning integratsiyasi qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Bemor ma'lumotlarining maxfiylikini ta'minlash uchun ma'lumotlarning maxfiylik va xavfsizligi bilan bog'liq muammolarni hal qilish kerak. Turli xil sog'liqni saqlash tizimlari va texnologiyalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik sog'liqni saqlash provayderlari o'rtasida uzluksiz ma'lumot almashish va hamkorlikni osonlashtirish uchun juda muhimdir. Bundan tashqari, shaxsiylashtirilgan tibbiyotning aniqligi va samaradorligini yanada oshiradigan innovatsion diagnostika vositalari va davolash strategiyalarini ishlab chiqish uchun doimiy tadqiqotlar talab etiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy tibbiyotda diagnostika va davolashning integratsiyasi bemorlarga sifatli va samarali tibbiy yordam ko'rsatish uchun juda muhimdir. Tibbiy sharoitlarni aniq tashxislash va maqsadli davolash rejalarini ishlab chiqish orqali sog'liqni saqlash mutaxassislari bemorlarning natijalarini yaxshilashlari, kelajakdagi asoratlarni oldini olishlari va sog'liqni saqlash xarajatlarini kamaytirishlari mumkin. Ushbu yondashuv sog'liqni saqlashga yanada yaxlit va kompleks yondoshishga imkon beradi, bu esa bemorlarning umumiy salomatligi va farovonligini yaxshilashga olib keladi.

Texnologiya rivojlanib borishi va tibbiy sharoitlar haqidagi tushunchamiz yaxshilanishi bilan diagnostika va davolashning integratsiyasi bemorlarga eng yaxshi yordam ko'rsatishda muhimroq bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Eisenberg DM, Davies RB, Ettner SL, Appel S, Wilkey S, Van Rompany M va boshqalar. *Qo'shma Shtatlarda muqobil tibbiyotdan foydalanish tendentsiyalari 1990-1997 yillar. JAMA. 1998;280:1569–1575.*
2. *Muqobil parvarish haqida jamoatchilik fikri to'g'risidagi muhim hisobot. Sacramento, Kaliforniya: Landmark Healthcare Inc; 1998 yil.*
3. MacLennan AH, Wilson DH, Teylor AW. *Avstraliyada muqobil dori vositalarining tarqalishi va narxi. Lanset. 1996;347:569–573.*
4. Dolan G, Lyuit GT. *NHSdan tashqarida qo'shimcha tibbiyot amaliyoti. J Altern Complement Med. 1999;5:297–300.*
5. *Lordlar palatasi. Qo'shimcha va muqobil tibbiyot. London: Kantselyariya idorasi; 2000.*
6. Tomas K, Fall M, Parry G, Nikol J. *Umumiy amaliyot orqali qo'shimcha tibbiy yordam olish bo'yicha milliy tadqiqot. Sheffild: Sheffild universiteti; 1995 yil.*
7. *HRH Uels shahzodasi. Sog'ligimiz xavf ostida bo'lsa, nega yomon bo'lamiz? Muqobil tibbiyot ko'proq tadqiqot moliyalashtirishga muhtoj va bunga loyiqdir. Vaqt 2000; 29 dekabr: p28.*